

xuriam: Eleemosyna contra Avaritiam: Memoria passionis Christi contra omnia.

Num. 75.

Canones quantum penitentiam dicunt convenire cuiusque mortali? Resp. ex can. Hoc ipsum. 33. q. 1. videtur haberi, quod pro singulis mortalibus imponenda sit penitentia septem annorum: veluti quod singulis hebdomadis per septem annos tejunet die Veneris, & ratio videtur adduci, quia quicquid tale peccatum commisit, in septem dona Spiritus sancti peccavit; & ideo per septem annos penitens esse debet: Et hinc confessorum possunt habere quid dicant penitenti, ut ostendant se non iustam, sed levem imponere penitentiam; debent enim dicere illi: Vide, pro quocumque mortali peccato penitentia septem annorum tibi deberet imponi, ego autem pro tot mortalibus impono tibi hanc levem, ne onerem te, & dem tibi occasionem peccandi, illam non adimplendo. Verumtamen, ne existimes hanc esse iustam penitentiam, & ne credas peccata tua esse levia, quia levem tibi impono penitentiam. Nisi enim aliter satisfeceris in hac vita, in purgatorio pro illis peccatis debitas penas sustinebis.

DOCTRINA SACRI CONCILII Trid. & Catech. Rom.

De Sacramento Extreme Vnctionis.

De utilitate hujus Doctrinae.

Num. 19.

Num. 1.

Ibidem.

AROCII debent tradere populis doctrinam huius Sacramenti? Resp. debent.

Expediunt ut sepe hoc praesentent? Resp. ita est.

Cur ita sepe? Resp. quia Parochi debent omni cura studere, ut populos à peccatis, & à pravis cogitationibus

gitationibus coëstent: & quia ad hoc praestandum maximum est accommodatum medium memoria mortis, ut ait Sapiens, ideo sepius, & de morte, & de extrema Vnctione, quae simul conjuncta sunt, à Parochis tractatio habenda est.

Ecol. 7.

In hac doctrina tradenda quid Parochi debent potissimum spectare? Resp.

Num. 1.

Primo, ut per hoc fidelem populum hortentur ad assiduum spectare? Resp.

Ibidem.

Secundo, ut per hanc mortis memoriam fideles à peccatis, & à pravis cupiditatibus coëstentur.

Ex C. T.

Sess. 4. de

Tercio, ut fideles cognoscant divina mysteria, quae sunt in hoc Sacramento.

Ecol. v. 7.

num. 1.

Quarto, ut cognoscant quanta beneficia Deus contulit nobis nascentibus & morientibus, dum praebet per Baptismum aditum ad veram vitam, & per Extremam Vnctionem fert nobis auxilium morituris, ut expeditiorem ad caelum viam habeamus.

C. T. sess. 14.

Ibid. C. R.

n. 14. § 15.

Quinto, ut gratias agant fideles Deo de tanto beneficio per hoc Sacramentum collato.

Sexto, ut consiliis divinis hoc Sacramento fideles minus in expectatione mortis perturbentur.

Diviso tractationis.

IN quot capita debet dividi ista tractatio? Resp. Cat. dividit in tria.

In primo agit de substantialibus hujus Sacramenti.

In secundo de administratione, & usu, & ritibus illius.

In tercio de fructu, seu effectu, & fine eiusdem.

De substantialibus Extreme Vnctionis.

Caput I.

Quid debet considerari circa substantialia hujus Sacramenti? Resp. Primo de nomine Extreme Vnctionis. Secundo de definitione. Tercio de materia. Quarto de forma. Quinto de auctore.

De nomine Extreme Vnctionis. Num. 1.

Quibus nominibus appellatur hoc Sacramentum? Resp. tribus. Primum est, Extreme Vnctionis. Secundum Sacramentum Vnctionis infirmorum. Tertium Sacramentum executionum.

crificio interfit. Quartum gerere curam exteriorem tum Ecclesie, tum personarum, & rerum quae sunt in Ecclesia, vel pertinent ad Ecclesiam.

Ibidem.

Quinam ad haec ministeria destinantur? Resp. ait D. Th. ad primum ministerium destinantur duo ministri: sacerdos, ut principalis: diaconus, ut minister, & adiutor sacerdotis, & sub illo constitutus. Ad secundum destinantur duo alii ministri, primus est subdiaconus, qui debet parare materiam Eucharistiae in vasis sacris, & etiam ipsa vasa, & lintamina sacra, demum omnia, quae requirit Diaconus. Alter est Acolythus, qui debet parare materiam in vasis non sacris & servare subdiacono, sicut ipse servit Diacono. Ad tertium duo ministri destinantur, Exorcista qui remouet impedimentum daemonis per invocationem divini nominis, & Lector qui lectione preparat mentes fidelium. Ad quartum Ostiarius destinatur, ad quem spectat cura, ut omnia quae pertinent ad Ecclesiam, decenter fiant.

De distinctione, & differentia horum Ordinum.

Num. 6.

Sess. 25. c. 3. C. R. n. 1. 2. I Sti Ordines conveniunt, & differunt inter se? Resp. ita est.

3. sup. Num. 3. 4. & 19. Quomodo conveniunt? Resp. primò omnes sunt ordines, Secundo omnes, quatenus ordines sunt, sacri etiam existunt, & sacramentum dici possunt. Tertio omnes imprimunt gratiam, & characterem. Quarto constituunt singuli unum ministerium.

17. sup. Quomodo differunt? Resp. Primò singuli ordines conferunt gratiam, & characterem sub ratione speciali, & sibi propria. Secundo alii sunt maiores, & sacri: alii sunt minores, & non sacri.

Num. 12. Qui sunt ordines majores, & sacri? Resp. Sacerdotium, Diaconatus, Subdiaconatus.

Num. 19. Quare dicuntur majores? Respond. quia maiora illis incumbunt ministeria.

3. p. 9. 37. art. 2. sup. Quare dicuntur sacri? Resp. primò respectu materiae, quia possunt tangere res sacras. Secundo respectu materiae, castitatis, & obligationis officii divini, unde sunt Deo specialiter participari.

Cur reliqui dicuntur minores? Resp. quia minora ministeria illis incumbunt.

Cur

Cyr dicuntur non sacri? Resp. quia non possunt tangere *Num. 12.* res sacras. *D. T. ubi supra.*

De unitate Sacramenti Ordinis. Num. 7.

I Sti septem ordines sunt unum, an plura sacramenta? *Ex sc. 7. c. 1. & 2. 3.*

Resp. Conc. Tr. ait sunt unum. Quomodo sint unum, si septem sunt? Resp. Sunt unum, primò ratione finis: omnes enim habent eundem finem, nempe sacrificium Missae, & Eucharistiam conficere, & administrare: secundo ratione perfectionis, quia sacramentum Ordinis in sacerdotio tantum suam recipit perfectionem.

Singuli Ordines conferunt gratiam, & imprimunt characterem? Resp. ita est. *Ev. C. R. n. 2. C. R. ibidem.*

Sunt septem characteres distincti? Resp. Quadam sunt distincti, quia singuli Ordines specialem conferunt potestatem: qua ratione sunt unum, quia ad unum omnes sunt ordinati.

De Sacramento tantum, re tantum, & utroque.

Num. 8.

Quid est sacramentum tantum in Ordine? Resp. materia, & forma? Quare sunt sacramentum? Resp. quia illis convenit definitio sacramenti.

Quid est res tantum? Resp. Gratia.

Quid res, & sacramentum? Resp. Character.

De effectu Sacramenti Ordinis. id est Gratia, & Characterem. Num. 9.

Qvis est effectus hujus sacramenti? Resp. Gratia, & Characterem. *Num. 34.*

Quare talis est effectus? Resp. Quia sic convenit sibi hujus sacramenti. *Ibidem.*

Quomodo convenit sibi? Resp. Finis hujus sacramenti est constituere dignos, idoneos, publicos, & Deo gratos ministros, ut dictum est: & Gratia, & Character hoc faciunt. *Ex n. 34. p. 9. 63. art. 3.*

Quomodo faciunt? Respond. Character facit idoneos, quia dat potestatem: facit etiam publicos ministros, quia character est quaedam participatio sacerdotii Christi, quod sacerdotium publicum ministerium est

P

Sacerdos ad singulas unctiões adhibet; cum ait, *Per istam sanctam unctiõem indulgent tibi Deus quicquid oculorum, sive varium, sive tactus visio deliquisti.*

Extr. Vñd. Unde habetur, quod hæc fit vera, & propria forma? Resp. ex D. Iacobo, qui ait, orent super eum, & oratio fidei salvabit infirmum; ostendit eum quod dicta oratio habeat virtutem efficiendi sanitatem, idèd forma huius Sacramenti dicitur, quia significat, & efficit effectum illius.

Num. 6. C. T. Ecclesia semper vsa est hæc forma? Resp. ait Catechismus: Fidei Patrum traditione ad nos pervenit, ita vt omnes **Ses. 14. c. 1.** Ecclesia eam formam rationem retineant, qua omnium mater, & magistra sancta Ecclesia Romana videtur.

Extr. Vñd. Licetne juxta consuetudinem aliquod verbum immutare, veluti pro *Indulgent*, dicere *Remittat*, *Parcat*, *Sanct*? Resp. ista verba idem significant; ideo eum non sit sententiæ motio, eadem forma est, ait Catech.

Num. 7. Cur forma huius Sacramenti profertur modo deprecatorio, cum in aliis Sacramentis profertur absolute, veluti cum dicitur: *Ego te absolvo*, *Ego te baptizo*, *Ego te signo*, &c. vel saltem imperativi, vt in Sacramento Ordinis, ubi dicitur: *Accipe potestatem*, &c. Resp. duplex est effectus huius Sacramenti, alter est gratia & sanitas mentis, & hæc quantum est ex parte Sacramenti semper confertur; alter est sanitas corporis, & hunc effectum Deus non obligavit se sua promissione semper efficere per hoc Sacramentum, sed sua benignitate sæpè illum efficit: Et respectu huius, forma non debuit profertur absolute, quia non absolute producit effectus; sed debuit profertur per modum deprecationis, vt ostendatur, quod sanitas corporalis à Dei benignitate fit impetranda: idèd Christus tali ratione constituit formam huius Sacramenti.

De institutione huius Sacramenti. Num. 7.

Ses. 7. can. 1. ses. 14. c. 1. Extr. Vñd. Hoc Sacramentum est institutum à D. Iacobo? Resp. Inequaquam, sed est de fide quod à Christo sit institutum.

Quomodo ergo D. Iacobus tradidit hoc Sacramentum? Resp. Aliud est instituire Sacramentum, aliud docere, & promulgare illud iam institutum, D. Iacobus tantum docuit, & promulgavit.

Num. 1. In Evangelio siue alicubi mentio de hoc sacramento?

Resp. fit apud S. Marcum, qui in capite 6. narrat Christum misisse Discipulos binos ante faciem suam, de quibus dicit, *Excantes predicabant, vt penitentiam agerent, & demonia multa eiciebant, & ungebant oleo multos infirmos, & sanabant.* Quam unctio, ait Cat. non ab Apostolis inventa, sed à Christo præcepta credenda est, sicut est credendum quod non habuit naturalem, sed mysticam virtutem: & potius ad sanandos animos, quam ad corpora curanda institutam fuisse, ex quo fit quod hæc unctio species quedam sit Extreme Unctiõis.

Num. 2. Sancti Patres docentne hoc Sacramentum à Christo institutum? Resp. docent Dionys. Ambros. Chrylost. & Gregorius Magnus, & demùm tota Ecclesia Catholica.

De susceptione, & administratione huius Sacramenti.

Et primò, Qui, ut, & quando hoc Sacramentum sit conferendum. Cap. 11.

Num. 6. Hoc sacramentum potestne omnibus administrari? Resp. non omnibus est administrandum.

Ses. 14. c. 3. de Extr. Vñd. Quibus non debet administrari? Resp. primò non debet dari his, qui sano, & firmo sunt corpore: ut quia sanctus Iacobus ait, *infirmatur quis in vobis*: tunc etiam quia, cum hoc sacramentum sit institutum, vt non modò animæ, sed etiam corpori medicinam afferat, tantum infirmis debere tradi conveniens est. Secundo, non debet dari illis infirmis, qui levi, & non gravi morbo detinentur: tertio, non debet dari iis, qui adeunt periculum vitæ, etiam si mors certa impendat, cum ipsi sani sunt: veluti si quis periculosam navigationem petat, vel prælum iniurus sit, vel ad supplicium damnatus sit mortis: quarto, non debet dari his, qui vii rationis carent, neque puris qui non habent peccata, quorum reliquia per hoc sacramentum deleantur: quinto, amentibus, qui nunquam habuerunt usum rationis, non debet dari: iis verò, qui hunc usum habuerunt, sed per morbum in amentiam vel phrenesim versi sunt, tunc debet tantum dari, cum adhuc mente integra desiderium, & pietatem erga hoc sacramentum significaverunt.

Quibus debet dari? Resp. Infirmis in periculo mortis, & discrimine vitæ constitutis.

C. T. & C. Rib. n. 11. Hoc sacramentum potest iterari? Resp. Potest, scilicet 14. cap. 3. Extr. Vñct.

Num. 11. Quomodo debet iterari? Resp. in eodem vitæ discrimi. *Ses. 14. c. 3.* ne debet tantum semel exhiberi: sed si infirmus conva-

Extr. Vñl. luerit, id est, tale periculum evaserit, & post aliquod tempus in idem periculum incidit, toties poterit dari, quoties in dicto periculo denud constitutus erit.

Quando in aggratatione debet dari? Resp. Primò, quando est in discrimine vitæ. Secundo quando infirmus adhuc sensibus viget.

Ibidem. Expectandumne est tempus, in quo omnis spes vitæ infirmi amissa sit? Resp. Catech. ait non esse expectandum.

Ibidem. Quare hoc? Resp. quia cum hoc sacramentum sit institutum ad restituendam, si expedit, corporis sanitatem, non debet expectari, ut omnis spes sit salutis amissa, sed cum agitur de periculo vitæ, tunc debet conferri.

Ibidem. Potestae expectari tempus in quo infirmus sensibus sit privatus? Resp. Catech. ait gravissimè peccare, qui tale tempus observat.

Ibidem. Quare hoc? Resp. quia etsi hoc sacramentum vi sua, & ex parte Dei semper sit medicina admodum salutaris: tamen certum est maiorem fructum, & effectum sortiri, si infirmus cum fide & religiosa animi voluntate illud suscipiat, quod non potest cum sensibus est privatus.

Quæ partes sint unguenda, & quare?

Num. 2.

Num. 10. Quæ partes corporis debent ungi? Resp. illæ quibus sensus utuntur tanquam instrumentis ad suas operationes.

Ibidem. Quare hoc? Resp. quia istæ partes sunt tanquam fons & origo à quibus operationes & peccata sensuum emanant, & idèd illis rectè medicina est adhibenda.

Ibidem. Quæ sunt dictæ partes? Resp. istæ, Oculi, Aures, Nares, Os, Manus, Renes, Pedes.

Ibidem. Vnde habetur quod istæ partes unguenda sunt? Resp. quia optimè convenit naturæ hujus Sacramenti: & Ecclesia ita servat.

Ibidem. Quomodo convenit naturæ sacramenti? Resp. Quia hoc sacramentum est veri medicamentum, medicina autem debet potissimum adhibere remedium fonti, seu origini, & cause morbi: & quia partes iam dictæ sunt tanquam fons, & origo omnium peccatorum, quæ à corpore

perpetrantur, idèd rectè unguenda erunt.

Quomodo sunt causæ, vel instrumenta peccatorum? *Num. 10.*

Resp. multa peccata committuntur Visu, qui fit per oculos. Auditu, qui est per aures: Odoratu, qui est per nares: Gustu & sermone, quæ sunt ab ore: Tactu, qui est toto corpore fufus fit, tamen in manibus potissimum viget: Libidine, & voluptate, quarum sedes in renibus est: Ingressu, & motu locali, qui à pedibus ortum habet.

De preparatione ad hoc Sacramentum.

Num. 3.

Requiriturne præparatio ad hoc Sacramentum suscipiendum? Resp. requiritur. *Num. 11.*

Quare hoc? Resp. quia confert gratiam, quæ in suscipiente requirit præparationem. *Num. 21.*

Quanam est hæc præparatio? Respond. Primò oportet removere ista, quæ impediunt susceptionem gratiæ. Secundo, obtrahere ea, quæ ad illam suscipiendam disponunt. *Ibidem.*

Quod est gratiæ impedimentum? Resp. peccatum mortale, quod penitentiâ debet tolli. *Ibidem.*

In infirmo Penitentiæ sacramentum debet præcedere Extremam Unionem? Resp. ait Cat. servanda est Catholica Ecclesiæ perpetua consuetudo, ut ante Extremam Unionem Penitentiæ, & Eucharistiæ sacramentum administraretur.

Quanam dispositio requiritur in suscipiente hoc Sacramentum? Resp. quadruplex. Prima, Fidei. Secunda, Spei. Tertia, desiderii hujus sacramenti, & effectus illius, quod pertinet ad charitatem. Quarta, devotionis, & reverentitiæ. *Ibidem.*

Quam fidem ægroti habere debent? Resp. ait Cat. infirmus debet se præbere sacerdoti unguendum ea fide, qua olim, qui ab Apostolis sanandi erant, seipso offerre consueverant. *Ibidem.*

Quam spem? Resp. ait Cat. infirmus debet in primis sperare, & expetere salutem animæ, deinde corporis valetudinem: sed hanc cum illa adiunctione, si ea ad æternam gloriam profutura sit.

Quanta debet esse hæc spes? Resp. ait Catech. Nec verò fideles dubitare debent, quin sanctæ illæ, & solemnæ preces à Deo audiantur, quibus Sacerdos non suam, sed

Ecclesie, & Domini nostri Iesu Christi personam gerens vitur.

Num. 12.

Ibidem.

Ses. 14. c. 2.

Extr. Vn. de

Extr. Vn. de

sess. 14.

c. 7. C. R.

Quid debet desiderari in hoc sacramento? Resp. effectus, id est, fides animæ, & corporis, vt dictum est.

Quomodo Patochi poterunt inducere fideles ad hoc desiderium? Resp. ostendendo illis, quod in discrimine vitæ constitutis acrior pugna insit, & vires tum animæ, tum corporis minores sunt, & deficient.

Qua religione est suscipiendum? Resp. Conc. Trid. & Cat. dicunt cum devotione, & reverentia.

De ministro huius Sacramenti. Num. 4.

Ses. 14. c. 4.

Extr. Vn. de

C. T. ses. 14.

c. 3. can. 4.

Extr. Vn. de

C. R. n. 11.

Num. 13.

Ibidem.

Vis est minister huius sacramenti? Resp. soli sacerdotes, & est de fide.

Vnde hoc habetur? Respon. primò ex Scriptura: D. enim Iacob. ait, *Inducam Presbyteros*, &c. Per Presbyteros autem Ecclesia intelligit tantommodo sacerdotes. Secundo, ex consuetudine, & determinatione Catholicæ Ecclesiæ.

Quilibet sacerdos potest hoc sacramentum administrare? Resp. non, sed ex decreto sanctæ Ecclesiæ proprio tantum Pastori, qui habet jurisdictionem, vel alteri de illius licentia concessam est.

Quam personam gerit minister huius sacramenti? Resp. Christi & Ecclesiæ.

De ritibus circa hoc Sacramentum. Num. 5.

Ibidem.

Vi ritus adhibentur in administratione huius sacramenti? Resp. ait Cat. Maxima pars rituum, qui in hoc sacramento adhibentur, sunt solemnes preces, quibus sacerdos ad agroti salutem impetrandam vitur.

Num. 7.

Hoc sacramentum conficitur multis precibus? Resp. ait Cat. nullum est aliud sacramentum, quod pluribus precibus conficiatur.

Ibidem.

Quare hoc? Resp. quia cum agatur de vita, & salute tum animæ, tum corporis agrotantis: Primò Patochi, deinde omnes qui adfuit, debent ex animo orare, vt omni studio, & devotione Dei misericordie agrotantis salutem commendent.

De fructu, seu effectu, & fine huius Sacramenti.

Caput III.

Num. 14.

Patochi debent diligenter explicare utilitates huius sacramenti? Resp. ait Cat. debent, quia per has potissi-

mam fideles ad huius Sacramenti usum allicentur.

Quæ sunt istæ utilitates? Resp. primò confert gratiam, *Ses. 14. c. 3.* qua peccata, & in primis leuiora, seu venialia remittuntur: ad remissionem enim mortalium Bp̄ismus, & *Extr. Vn. de C. R. n. 11.* penitentia sunt instituta: hoc autem Sacramento mortalia *C. Trid. & C. R. ibid.* primarò non remittuntur.

Secunda utilitas est quod animam à languore, & infirmitate quam ex peccatis contraxit, liberat: Peccata enim commissa reddunt cor hominis magis pronum ad malum, & minus inclinatum ad bonum: & hæc debilitas animæ jam penitentia sanatur dicitur reliquæ peccatorum, quæ reliquæ in hoc sacramento remittuntur.

Tertia est, quia cor hominis confirmat, ne nimis timore *C. Trid. & C. R. ibid.* mortis tectetur. Cum enim homini à natura infitum sit, vt nihil in rebus humanis æquè ac mortem pertimescat, confituti in periculo mortis ob triplicem causam maxime timere solent: & primò quidem ex naturali, vt dictum est, conditione. Secundo ex memoria præteritorum scelerum, seu ex gravissima conscientie nostræ accusatione, ut ait Sapiens, *Veniens in peccatorum suorum cogitationem timidi*, &c. Tertio vehementer angere solet cogitatio, quod paulò post stare oporteat ante tribunal Christi, & reddere rationem etiam de omni verbo otioso, ut iudicemur à Christo: & ex his sæpe infirmi maximo timore percutiuntur, & exagitantur, à quo virtute huius Sacramenti liberantur.

Quarta est, quia hoc sacramentum non solum liberat à *Num. 14.* dicto timore, tristitia, & perturbatione: sed etiam gaudium: & lætitiæ agrotò confert, ita vt reddat illum paratum ad libenter reddendum depositum nostrum, & vitam nostram, si Dominus illam voluerit repetere.

Quinta est, quia subministrat fidelibus arma, & vires, quibus infirmus diaboli vim & impetum frangere, & illi fortiter repugnare possit. Et hæc utilitas omnium maxima potest videri. Cum enim diabolus tempore mortis multò acutius contra hominem pugnet, inducendo, si fieri possit, vt de Dei misericordia desperet: omnino maxima est utilitas huius sacramenti, quod in tanto periculo specialiter conferat auxilium erigendo mentem infirmi ad spem bonitatis divinæ.

Sexta est, quia virtute huius sacramenti infirmus leuius,

C. T. ses. 14.

Extr. Vn. de

C. R. n. 11.

Num. 5.

& facilius fert incommoda, & dolores, quos fecus infirmitas ferre solet.

Septima est, quia sæpè sanitas per hoc sacramentum confertur: quod si aliquando non confertur, hoc ex triphel causa provenire potest: Prima est, quia ad salutem animæ, vel ad futuram gloriam aliter expediat: hoc enim sacramentum certò efficitur sanitas animæ, corporis verò non nisi in ordine ad animam: Secunda est, quia vel ad ministrans, vel suscipiens hoc sacramentum infirmi in fide sunt: ad obtinendam enim sanitatem corporalem requiritur fides, quia vt habetur Matth. 13. & Marc. 6. *Domino apud suos multas virtutes non fecit propter incredulitatem illorum.* Tertia causa est, quia modò non sunt necessaria miracula, sicut fuerunt initio nascentis Ecclesie, & idèò nunc non semper, vel frequenter restituitur sanitas corporis in hoc sacramentum.

De modo tradendæ doctrinæ huius Sacramenti.

Parochi debent docere populos ea quæ pertinent ad hoc sacramentum: Resp. debent ea ratione, quæ dictum fuit initio.

Quomodo possunt dividere sermonem de pertinentibus ad hoc sacramentum: Resp. sic possunt facere tres sermones. In primo explicabunt doctrinam primi capitis, in secundo secundi, in tertio tertii. Illa enim divisio realis est.

Quo tempore possunt de hoc sacramentum loqui: Resp. Cum multi reperiuntur infirmi, vel cum contingit tractare de morte, semper autem de Sacramento agere licet, sed præcipue dum debet administrari.

DOCTRINA SACRI Conc. Trid. & Catech. Rom. DE SACRAMENTO ORDINIS.

De necessitate & utilitate doctrinæ huius Sacramenti.

Doctrina de Ordinis sacramento est necessaria: & est. Quare hoc: Resp. Quia sacramenta ad salutem sunt necessaria: absque autem Ordinis sacramento, nec

illa confici, & administrari possunt: vel certè solemnem æremoniam, ac religiosum quandam ritum, ac cultum illis debitum non habebunt.

Debet à Parochis tradi hæc doctrina magnà diligentia: *Ibidem.* Resp. ait Catech. debet maximà.

Quibus utilis est hæc doctrina: Resp. Primò Parochis, *Ibidem.* & his qui ad Ordines sunt promoti, vt intelligant in quo gradu sunt constituti, & quæ virtus, atque functiones illis conveniant. Secundò his qui debent promoveri ad Ordines, vt intelligant quales esse debeant, qui in sortem Domini sunt vocandi: & idèò cognationem percipient eorum rerum, quibus ad vteriores gradus viam sibi munire possint. Tertio omnibus fidelibus, vt sciant, quo honore digni sint Ecclesie ministri, & si contingat parentes habere liberos, quos velint destinare ad Ecclesie ministerium, vel ipsi liberi se sponte offerunt, vt sciant quæ præcipue huius rei gratià faciendæ sint.

Quando hæc doctrina tradenda est: Resp. potissimum cum sacre Ordinationis habendæ sunt.

Divisio Tractationis.

Quomodo potest dividi tractatio: Resp. difficillimum est facere realem divisionem: & Catech. non tractat de hoc sacramento per modum doctrinæ, vt facit in aliis, sed morale quasi de illo tractationem instituit: & primò agit in generali de hoc Sacramento Ordinis: postea de singulis Ordinibus tractat: demùm aliqua etiam in generali de illo proponit.

In gratiam facilioris doctrinæ, quæ divisio fieri potest: Resp. talis videtur esse opportuna.

Primò de Ordinis sacramento in generali.

Secundò, de singulis Ordinibus in particulari, & eorum æremoniis.

Tertio, de susceptione, & administratione Ordinum dictorum, & est conformis Catechismo.

Quid debet tractari de sacramento Ordinis in generali: Resp.

Primò, de nomine & definitione.

Secundò, de materia, & forma, & efficiente.

Tertio de fine sacramenti, *id est*, de sacris functionibus, de ministris, & eorum numero, & sufficientia: de duplici

eff. ita, gratia, & caractere, de numero, & differentia Ordinum.

De nomine Ordinis. Cap. I.

Num. 9. Quid significat hoc nomen, *Ordo*? Resp. ait Catech. est enim *Ordo*, si propriam ejus vim, & notionem accipiamus, Dispositio superiorum, & inferiorum rerum, quæ inter se ita aptæ sunt, ut una ad alteram referatur: *id est*, ordo est congrua, & apta dispositio rerum, ita ut inter se una sit superior, alia inferior.

Ibidem. Quare tali nomine Ecclesia vitur ad significandum hoc sacramentum? Resp. Primò ad significandum dignitatem eorum, qui ad Ordines sunt promoti: nempe quod supra populum sunt: Secundò ad ostendendum varios esse gradus ministrorum, & varia esse genera functionum in Ecclesia: quæ tamen omnia certa ratione, & ordine distributa, & collocata sunt.

D. Thom. De definitione Sacramenti Ordinis. Num. 2.

2. p. 9. 3. art. 1. sup. Quomodo definitur sacramentum Ordinis? Resp. sic *Ordo est signaculum quoddam Ecclesie, per quod spiritualis potestas traditur ordinatio.*

Ex D. Tb. Hæc definitio estne perfecta? Resp. potest dici perfecta, quia exprimit quatuor causas Ordinis. Causa efficiens significatur per illud verbum, *Ecclesia*: Episcopus enim qui confert Ordinem, est minister Ecclesie, & ordinato tribuit Ecclesie potestatem, quam ipse habet. Causa materialis, & formalis denotantur per illud verbum, *signaculum*; est enim idem quod signum: illud autem quod in ordine signum est, sunt materia, & forma, quæ res sensibiles sunt, & denotant potestatem ordinato collatam. Illud verò verbum, *per quod traditur*, significat virtutem, & efficientiam sacramenti Ordinis, *id est*, materia, & formæ, quæ non solum significant, sed efficiunt. Illud, *spiritualis potestas traditur ordinato*, declarat causam finalem: Finis enim sacramenti Ordinis est duplex: unus est constituere ministros in Ecclesia, & hoc notatur per illud verbum: *Ordinatio*: ordinatus enim est, qui ad aliquod ministerium est destinatus, præcipue si tale ministerium dicat gradum, & excellentiam: Alter finis est ordinatis ministris conferre spirituales, & opportunam ministerio potestatem, & hoc significatur per illud verbum: *spiritualis potestas traditur*,

rectè ergo tradita definitio est.

De materia Sacramenti Ordinis. Num. 3.

Quam est materia sacram. uti Ordinis? Resp. illud 3. p. 9. 3. 4. quod ab Episcopo porrigitur tangendum ab ordinato. *art. 5. sup. ibidem.*

Estne de necessitate sacramenti, quod ista materia tangatur? Resp. D. T. primò dicit non esse de necessitate, postea perpendens illud verbum Episcopi, *Accipe*, per quod videtur requiri tactus, relinquit verò dubium, quod necesse sit tangi, & ideo tutius est ut tangatur.

De forma Sacramenti Ordinis. Num. 4.

Quam est forma hujus sacramenti? Resp. verba ab Episcopo prolata. *art. 4. ibid.*

Quare Episcopus profert verba formæ per modum imperativi? Resp. quia sicut à Christo derivatur potestas in Episcopum, ita ab Episcopo derivatur in ordinatum per sacramentum Ordinis: & ideo profert formam per modum imperativi.

De fine Sacramenti Ordinis. Cap. II.

Quid debet considerari circa finem hujus sacramenti? Num. 3.

Resp. duo. Primum quis sit finis sacramenti Ordinis, & 2. Secundum, an ipsum sacramentum sit medium accommodatum ad dictum finem.

Quis est finis sacramenti ordinis? Resp. Instituire, & consecrare dignos, & idoneos ministros ad sacrificium Missæ celebrandum.

Circa hunc finem quid debet considerari? Resp. quatuor. Primum quæ sint functiones, & ministeria, ob quæ ministri in hoc sacramento instituntur.

Secundum, qui, quot, & quales sint, & esse debeant dicti ministri.

Tertium de gratia, & caractere.

Quartum, de ipsomet ordinis sacramento, & illius virtute.

De functionibus sacris. Num. 1.

Quæ sunt sacræ, & Ecclesiasticæ functiones, ob quas sacramentum Ordinis est institutum? Resp. quatuor. Prima est dignè offerre sacrificium Deo, seu dignum & publicum cultum præbere illi; & ad hanc singuli ordines dirigitur juxta gradum suum: secunda est fungi

Num. 11. & C. T. f. 23. c. 5. C. R. n. 25.

officio internuncii, seu mediatoris inter Deum, & populum: & hæc propria Sacerdotis, cui inferiores ministri iuxta gradum suum deserviunt. Tertia est conficere, & administrare sacram Eucharistiam: & est propria Sacerdotis, sed adjuvant illum in hoc alii ministri. Quarta est docere, & gubernare populum Dei, illūque ad æternam beatitudinem dirigere: & est propria Sacerdotis, sed aliqua ratione cæteris ministris, qui legunt, vel cantant publice, communicatur.

Sacramentum Ordinis est institutum ob has functiones: Resp. ita est, quia propter has functiones exercendas ministri ordinantur, & consecrantur.

De sacris ministris. Num. 1.

Ministri sunt necessarii, ut istæ functiones exerceantur: Resp. sunt, quia ubi non est agens, ibi actio non est, & Conc. Trid. ex eo, quod datur sacrificium, probat C. R. n. 3. dari Sacerdotium.

34. & alib. Quas condiciones debent habere isti ministri? Resp. quatuor: Prima quod sint publicæ personæ: secunda, quod sint gratæ Deo: Tertia quod sint dignæ ad tantum munus obeundum: Quarta quod sint idoneæ, id est, habeant facultatem faciendi quod opus est.

Ex n. 3. & ex sess. 2. c. 3. Quare debent esse personæ publicæ? Resp. quia dictæ functiones publicæ sunt: sunt enim pro toto populo, & cultus publicus Deo debetur, qui sine ministro publico esse non potest.

Num. 34. ex n. 34. Cur debent esse gratæ Deo? Resp. quia cultus non esse gratus Deo, saltem respectu illius personæ.

Ibidem. Cur dignæ? Resp. quia inhonoratur ministerium, quod peragitur ab indigno.

Cur idoneæ? Resp. quia nemo rectè facit illud, quod virtutem, & facultatem suam excedit.

Ex num. 3. & 34. Quid intendit facere sacramentum Ordinis, quod ad hos ministros? Resp. duo. Primum constitutere, & consecrare istos ministros. Secundum tradere illis quatuor condiciones requisitas, quæ dictæ sunt.

De numero ministrorum Ordinum.

Num. 4.

Quot sunt ministri? Resp. septem, Ostiarius, Lector, Exorcista, Acolythus, Subdiaconus, Diaconus, Sacerdos.

Quomodo sciatur tot esse Ordines, & ministri? Resp. *Ibidem.* C. T. ait, de Presbytero & Diacono sciti, quia sacra literæ de illis testantur, & apertam mentionem faciunt: de Num. 12, aliis scitur, quia ab ipso Ecclesie initio dictorum Ordinum nomina, arque vniuscuiusque propria ministeria in vso fuisse cognitum est.

Cur septem sunt Ordines? Resp. ait Conc. quia tot *Sess. 23. c. 2.* ministri sunt necessarii.

Quomodo tot ministri sunt necessarii? Resp. quia tot *Sess. 13. c. 2.* functiones, & tot ministeria in sacrificio Missæ adhibere conveniens est.

Quare convenit tot ministeria adhibere? Resp. Conc. *Ibidem.* ait ob duas rationes. Quarum primam ita explicat. Cum divina res sit tam sancti sacerdotij ministerium, consentaneum fuit, quo dignus, & maiori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesie ordinatissima dispositione plures, & diversi essent ministrorum ordines, qui sacerdotio ex officio deservirent: Aliam verò rationem tangit his verbis, quæ immediatè sequuntur. Ita distributi, ut qui iam clericali tonsura insigniti essent, per minores ascenderent. Vbi apertè dicitur tot Ordines, & ministros dari, quia magno Domino, nempe Deo, & magno ministerio exhibitio illi, nempe sacrificio filii sui, multitudo ministrorum conveniens est, sicut in aulis Regum videmus: similiter quia homo cum sit vilis creatura, non debet ad tantum ministerium nisi per gradus promoveri.

De sufficientia horum Ordinum, seu ministrorum.

Num. 5.

Isti septem Ordines, vel ministri sufficientes ad Sacri *Num. 11.* sacerdotij ministerium? Resp. Sufficientes.

Quomodo probatur sufficientia? Resp. ait Cat. per ea *Ibidem.* ministeria, quæ ad sacrosanctum sacrificium Missæ, & ad Eucharistiam vel conficiendam, vel administrandam, cuius causa precipuè sunt instituta, necessaria videntur.

Quot ministeria sunt necessaria ad ea, quæ dicta sunt? Resp. ait D. Th. quatuor, primum est conficere, & administrare Eucharistiam, ut dictum est. Secundum parare materiam, & ea quæ sunt necessaria ad conficiendum, & administrandum, quæ dicta sunt. Tertium disponere presentem populum in interiori, ut dignè, & devotè huius *3. p. q. 37. art. 1. sup.*

Num. 2. Quare sic appellatur? Resp. dicitur Extrema Unctio, quia inter sacras Unctiones, quas Christus Ecclesie sue commendavit, hæc ultima sit administranda: dicitur sacramentum unctiois infirmorum, quia in ipso vnguntur infirmi: Dicitur sacramentum exequutum, quia datur constitutis in periculo mortis.

De definitione. Num. 2.

Iacob. 5. **Q**uomodo potest definiti Extrema Unctio? Resp. ex C. T. *sess. 14. ca. de Ext. Unct.* C. R. *num. 3. C. T. tum* corporis eorum, qui cum periculo vitæ agrotant, *sess. 14. c. 1.* Hæc definitio estne perfecta? Resp. videtur ita esse.

Ext. de *Unct. C. R. num. 3. & c.* Qua ratione? Resp. quia explicat quatuor causas huius sacramenti, tangitur enim causa efficiens dum dicitur institutum à Christo, & declaratur illius ministrum esse sacerdotem. Explicatur materia per illud verbum, sacra unctio. Expriimitur forma illo verbo, oratione sacerdotis. Declaratur finis seu effectus illis verbis, Salus animæ, & corporis infirmorum.

Iacobi 5. *Sess. 14. c. 1. Ext. Unct.* Quomodo accipitur hæc definitio à D. Iacobo? Resp. quia de hoc sacramentum D. Iacobus ita ait: *Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum & alleviabit eum Dominus: & si in peccatis sit, remittentur ei.* In quibus omnia que dicta sunt, continentur, ut ait Concilium.

Quomodo probatur quod Extrema Unctio sit Sacramentum? Num. 3.

Ref. 14. c. 1. Ext. Unct. Ex C. ibid. Sess. 14. c. 1. & can. 1. Ext. Unct. C. R. num. 3. C. T. & C. R. ibid. C. T. & C. R. ibid. **D**ebetne pro certa teneri, quod Extrema Unctio sit sacramentum? Resp. de fide ita tenendum est.

Quomodo potest probari quod sit sacramentum? Resp. Scriptura, & traditione Apostolorum.

Qua ratione scriptura? Resp. quia D. Iacobus iuxta sensum, & interpretationem Catholicæ Ecclesie in loco citato de hoc sacramentum scriptum reliquit.

Quomodo traditione? Resp. quia Ecclesia Catholica semper docuit, & tenuit Apostolos Extremam Unctionem, tanquam sacramentum fidelibus tradidisse.

Potesne probari ratione? Resp. potest, fundata tamen super auctoritate.

Quo pacto? Resp. sic, Extremæ Unctioni convenit definitio Sacramenti, quia est res sensibilis, à Christo instituta, ut significet, & efficiat rem sacram; id est est sacramentum.

De unitate huius Sacramenti. Num. 4.

Hoc sacramentum est unum? Resp. de fide tenendum *Sess. 7. c. 1. C. R. n. 4.* est, esse unum.

Quomodo est unum, cum administraretur per plures unctioes, quarum singulis propriæ preces, ac peculiaris forma adhibetur? Resp. Vnum est, non partium conuentione, quæ dividi non possunt, sed perfectione. Sicut enim domus, populus, & exercitus ex pluribus constant, quæ divisa existunt, & tamen una res sunt: ita hoc Sacramentum ex pluribus unctioibus unum est.

In quo consistit unitas huius Sacramenti? Resp. In tribus. Primò in hoc, quod est unum signum. Secundò ex eo, quod significat unam rem, *id est gratiam, & sanitatem.* Tertio ex eo, quod habet unam efficientiam, *id est, viam significandi, & efficiendi quod dictum est.*

Ex C. R. num. 4.

De materia Extremæ Unctionis. Num. 5.

Quenam est materia huius Sacramenti? Resp. ait Conc. *Sess. 14. c. 1.* oil. est oleum ab Episcopo benedicendum, vel consecratum.

Quomodo probatur ita esse? Resp. ex D. Iacobo, & *ibidem.* Concil. præcipue Tridentino. *Num. 5.*

Quod oleum est materia? Resp. tantummodo oliva. *ibidem.*

Quare Christus talem instituit materiam? Resp. quia *ibidem.* aptissime significat effectum sacramenti.

Qua ratione? Resp. Primò sicut oleum ad mitigandos corporis dolores magnopere proficit: ita huius sacramenti virtus, animæ tristitiam, ac dolorem minuit. Secundò, oleum sanitatem restituit, hilaritatem affert, & lumini tanquam pabulum præbet: tum verò ad recreandas defatigati corporis vires maxime accommodatum est, id est rectè quid in agrotò Extremæ Unctio efficiat, declarat.

De forma huius Sacramenti. Num. 6.

Quenam est forma huius Sacramenti? Respond. ait *N. 6. sess. 14.* Catech. est verbum, & solemnitas illa precatio, quam *can. 1.*

Gratia verò facit illos dignos, & gratos Deo; vnde effectus bene respondent.

C. R. n. 14. Isti duo effectus sufficiunt ad ministros custodiendos? Resp. Sufficiunt, quia per ipsos ministri legitimi, & cum debitis qualitatibus instituuntur, & consecrantur.

Sacramentum Ordinis habetne vim efficiendi gratiam & characterem? Resp. Habet.

Num. 43. Circa effectum sacramenti Ordinis suntne multa consideranda? Resp. Quantum pertinet ad characterem, expedit nonnulla considerare.

Quæ sunt? Resp. Primum de duplici Corpore Christi: vero, & mystico. Secundò de duplici potestate Ordinis, & iurisdictionis. Tertio de duplici clavi, scientiæ, & potestatis. Quarto de iurisdictione, eiusque differentia à clavi. Quintò de duplici iurisdictione, ordinaria, & delegata, & de illius necessitate. Hæc enim ad effectum sacramenti Ordinis pertinentia sunt.

De corpore Christi verò, & mystico.

Num. 10.

Num. 6. **Q**uotuplex est Corpus Christi? Resp. duplex, aliud verum, aliud mysticum.

Quod est corpus Christi verum? Resp. Est illud quod in sacra Eucharistia continetur.

Quod corpus Christi mysticum? Resp. Est Ecclesia. In sacramento Ordinis datur potestas in Corpus Christi verum, & mysticum? Resp. Datur, ut in singulis ordinibus dicitur.

De duplici potestate, ordinis, & iurisdictionis.

Num. 11.

Num. 6. **Q**uotuplex est potestas, quæ Ecclesiæ, & eius ministris data est? Resp. aut Catech. duplex, alia ordinis, & alia iurisdictionis.

N. 67. 11. Quid est potestas ordinis? Resp. ait Catech. est potestas, quæ ad verum Christi Domini corpus in sacrosancta Eucharistia refertur, id est, per hanc potestatem sacerdotibus, & ministris possunt facere, juxta gradum suum, omnia quæ faciendâ sunt ad hoc, ut sacra Eucharistia consecratur, Deo offeratur & fidelibus ministraretur.

Num. 6. Quid est potestas iurisdictionis? Resp. ait Catech. est potestas data sacerdoti super corpus Christi mysticum, & ad illam spectat Christianum populum gubernare, &

moderari, & ad æternam, cælestemque beatitudinem dirigere.

Potestas quæ datur unicuique sacerdoti, ligandi, & absolvendi, est ordinis, an iurisdictionis? Respon. Potestas ligandi, & absolvendi dupliciter considerari. Vno modo potestas, quatenus hæc potestas datur sine materia, id est sine populo aut subditis in quos exerceatur, & sic est potestas ordinis, & datur cuique sacerdoti in sua ordinatione: Alio modo consideratur quatenus dicitur potestati ordinis subicitur materia, & populus, in quem talis potestas exercetur: & hæc dicitur potestas iurisdictionis, & non datur cuique sacerdoti, sed tantum, illi cui subicitur fideles: ut possint ab illo absolvi, atque ita parochus non sacerdos habet potestatem iurisdictionis, non ordinis: sacerdos non Parochus, nec admittit ad confessiones, habet potestatem ordinis, & non iurisdictionis: Parochus qui fit Sacerdos habet utramque.

Potestas ligandi, & solvendi quomodo est potestas ordinis, cum pertineat ad Corpus Christi mysticum? Resp. pertinet ad corpus Christi mysticum in ordine ad Eucharistiam, quia isti potestas data est ad præparandum populum fidelem, ut dignè Eucharistiam percipiat.

De duplici clavi, scientiæ & potestatis.

Num. 12.

Potestas quam habent ministri Ecclesiæ, præcipuè sacerdores, habetne plurima nomina? Resp. habet, & præcipuè quatuor. Primum est character. Secundum potestas ordinis. Tertium potestas iurisdictionis. Quartum clavis scientiæ, & potestatis.

C. R. de P. num. 56 & de sac. or. Num. 7.

Differt inter se? Resp. Differt, omnes enim ordines habent Characterem, & potestatem sui Ordinis. Omnes sacerdotes habent Characterem, & potestatem Ordinis sacerdotalis, & claves scientiæ, & potestatis; sed non omnes habent iurisdictionis.

Potestas Ordinis sacerdotalis differtne à clavis scientiæ & potestatis? Resp. Differt, quia claves dicunt potestatem ligandi, & solvendi, & ideo in Ordine ad fideles conferantur: potestas autem Ordinis dicitur potestatem clavium, tum etiam illam potestatem, quæ directè ad corpus Christi verum est ordinata.

Clavis, & potestas distinguuntur? Respond. Non, sed

C. R. de p. idem sunt, si de potestate ligandi, & solvendi intelligatur. Num. 44.

Clavis enim non est aliud, quam potestas cœlum apertendi, quod fit per remissionem peccatorum.

2. p. qu. 17. Quot sunt claves? 2. Dux, una scientiæ, alia potestatis. 6. 3. sup. ib.

Sunt duæ, an una potestas? Resp. una tantum, quia ad unum effectum, & finem ordinantur.

C. R. de p. 44. 3. p. 9. Quis est iste finis, vel effectus? Resp. Aperire cœlum, & à peccatis homines liberare.

17. ar. 3. Quare duæ sunt claves, si finis, & effectus unus est? Resp. ad hunc finem obinendum duo actus in sacerdote sunt necessarii: unus est, ut examinet an iste, vel ille dignus sit, ut absolvatur: alter est, ut verè & efficaciter illum absolvat.

Idem. Quare est necessarium facere ista duo? Resp. Quia potestas ligandi, & solvendi requirit, ut videatur, an quis debeat ligari, vel absolvi: hoc autem requirit discussionem causæ, & examen rei, sicut faciunt iudices omnes: ideo prius oportet per clavem scientiæ examinare, postea per clavem potestatis iudicare; quia sic iudicium iustum & rectum erit.

Omnes sacerdotes habeant utramque clavem? Resp. 1. p. 9. 17. ar. 3. sup. 1.

omnes omnino. Quomodo indocti habent clavem scientiæ? Resp. aliud est habere clavem scientiæ, aliud est habere scientiam: omnes sacerdotes habent clavem scientiæ, sed non omnes scientiam.

Idem. Quomodo quis potest habere clavem scientiæ, & non scientiam? Resp. Clavis scientiæ non est aliud quam potestas examinandi reum, & causam illius: potest autem esse, quod aliquis habeat potestatem examinandi reum, & non habeat scientiam, veluti index indoctus; & aliquis habeat scientiam, & non potestatem, veluti persona privata quæ huius rei perita sit: & idem de sacerdote dici potest.

De usu clavium. Num. 13.

8. ff. 14. c. 7. Quilibet sacerdos habet usum clavium? Resp. Quilibet sacerdos habet claves, sed non quilibet habet usum illarum. 3. p. 9. 10. art. 1. sup.

Idem. Quid est uti clavibus? Respond. Est actu absolvere, vel ligare.

Quid requiritur ad hoc ut sacerdos possit uti clavibus? Resp. ait Conc. ut habeat subditos sibi, saltem in foro conscientiæ.

Quomodo fideles efficiuntur subditi sacerdoti? Resp. Sess. 14. c. 7. ait Conc. per iurisdictionem, ordinariam, vel subdelegatam.

De iurisdictione, ejusque divisione, ac necessitate. Num. 4.

Iurisdictionis est necessaria ad hoc, ut sacerdos clavibus uti possit? Resp. omnino.

Quid est iurisdictionis? Resp. est facultas dicendi jus alicui, id est, definitivè, & judicialiter determinandi an fecerit rem iustam.

In quos habetur hæc iurisdictionis? Resp. Tantum in sub. Sess. 14. c. 7. ditos, ait Concilium.

Quomplex est iurisdictionis? Resp. Duplex, ordinaria & subdelegata.

Quid est ordinaria? Resp. Est potestas jam dicta, cum facultate illam alteri communicandi.

Qui habent hanc ordinariam? Resp. Papa in omnes fideles, & in toto orbe: Episcopus in sua Diocesi, & in suos diocesanos: Parochus in Ecclesia, & in Parochianos.

Quid est iurisdictionis delegata? Resp. est illa, qua data est ab Ordinario habente facultatem illam subdelegandi.

Qui possunt subdelegare? Resp. Papa indistinctè: Episcopus juxta suam iurisdictionem: Parochus in illos tantum qui ab Ordinario sunt approbati, & circa subditos suos.

Qui habent hanc delegatam iurisdictionem? Resp. Religiosi ab Ordinario approbati ad confessiones, & alii, qui ab Ordinario legitime illam acceperunt.

Omnes ordines ordinantur ad has claves, & ad hanc potestatem? Resp. ita est, quia omnes ministri ordinantur ad hoc, ut fiant sacerdotes, vel ut serviant sacerdoti in ministerio quod ipse principaliter agit: & ideo in singulis Ordinibus imprimitur character, qui est spiritualis potestas ordinata ad summum ministerium, & ad summam potestatem, quæ in sacerdote reperitur.

De singulis Ordinibus in particulari. Cap. 2.

TRactandum est de singulis ordinibus in particulari? Resp. Necessè est, & Catholismus hoc ita facit.

Quid debet de singulis considerari? Resp. primò de nomine. Secundo de materia. Tertio de forma. Quarto de effectu. Quinto de officio, seu fine. Sexto de obligationibus, si quæ sunt. Septimò de ritibus, qui in conferendo, & suscipiendo ordine adhiberi solent.

De prima Tonsura.

Ex C. R. Num. 13. Quid significat prima Tonsura? Resp. Tonsura dicitur quasi Tonsio; capilli enim tenduntur in illa: dicitur verò prima, quia ante omnes Ordines prima conferti solet.

Ibidem. Prima Tonsura estne Ordo? Resp. non, sed præparatio ad ordines.

Ibidem. Quomodo appellatur qui suscipit illam? Resp. Clericus, quia accipit in sortem, & hæreditatem suam Dominum, ut est à tali nomine significatum.

Ibidem. Quis est finis primæ tonsuræ? Respond. Primò deponere Clericum ad cultum divinum, & numerare illum in sortem Domini. Secundo disponere, & præparare illum ad Ordines.

Num. 14. Quis primò instituit Tonsuram? Resp. ait Cat. Apostoli, ut haberet ex Dionysio Areopagita, D. Aug. & D. Hieron. Et primus omnium S. Petrus dicitur illum instituisse in memoriam coronæ spinæ impositæ capiti Christi.

Num. 13. Quænam est materia? Resp. Propriè non habet materiam, sed loco materix sunt capilli, qui tenduntur.

Num. 14. Quare tenduntur capilli? Resp. Ad significandum, quod sicut capilli, qui sunt pars corporis superuacanea, tenduntur, ita anima Clerici debet contemnere res externas, & esse vacua curis humanis.

Ibidem. Quænam est forma? Resp. Loco formæ est figura circularis ad modum coronæ.

Ibidem. Quid significat species Coronæ? Resp. Primò spinetam coronam capiti Christi impositam, ut Clericis significetur, ipsos semper debere speciem, & figuram Christi gerere ante se. Secundo dicitur ad illa significari regiam di-

gnitatem, quæ clerico convenire videtur. Tertio dicitur etiam significare perfectionem vitæ quæ clerico convenit figura enim circularis perf. & ista est.

Hæc coronæ d. betæ esse in omnibus ordinibus *Num. 19.* æque lata? Resp. Non, sed aliorum ordo maiorem illam debet habere.

Superpelliceum, quod Clerici gerunt, quid significat? Resp. Virtutem, & perfectionem quæ in Clerico esse debet. Albedo enim significat puritatem. Extensio, & amplitudo illius, dilationem charitatis, & boni odoris. Quod super aliis vestibus superponatur, significat clericum debere super vestiri maiori perfectione.

Quid significat longa vestis usque ad pedes? Resp. perfectionem maiorem vitæ.

Quid significat bitetum in modum crucis? Resp. Crucem Christi, & mortificationem carnis ad illud deservendum.

De ordine Ostiariatus.

A quo desumitur nomen Ostiarii? Resp. Ab ostio, *Num. 19.* quod debet custodiri ab Ostiario.

Quænam est materia Ostiariatus? Resp. Claves, quæ *Ibidem.* ex altari ab Episcopo accipiuntur, ut significetur sub illis clavibus custodiri ea, quæ pertinent ad altare.

Quæ forma? Resp. Ista verba: *Ibidem.* SIC AGE QUASI DBO REDDITVRVS RATIONEM PRO HIS REBVS, & HIS CLAVIBVS REGLVDVNTVR.

Quis instituit hunc ordinem? Resp. Christus, ut aliqui dicunt, quando eiecit de templo ementes, & vendentes, & alii dicunt in vltima cæna.

Quod est inonus illius? Resp. ait Catech.

Primò Templi claves, & januam custodire, *id. est. ape. Ibidem.* sive, necnon custodire illam postquam aperta est, demum claudere illam; & ad hoc pertinere pulsare campanas, ut fideles intelligant, quando in Ecclesiam accedant.

Secundo aditu templi arcere eos, quibus ingredi interdicitur *Ibidem.* dicitur est: tales autem sunt infideles, hæretici, excommunicati, & interdicti.

Tertio, ad sanctum etiam Missæ sacrificium, ait Catech. *Ibidem.* assistebat curaturus, ne quis propius, quam patet esset, ad sacram aram accederet, & sacerdotem rem divinum facientem interpollaret; & iuxta hoc debet eiecisse canes du-

Ecclesia, cohibere strepitus, & clamores, & omnia quæ celebranti impedimento sunt.

Ibidem. Quotidie autem Cat. Officium Thesaurarii ad Officiarium pertinebat, quod est esse custodem sacrorum.

Quatuor igitur ad hoc officium pertinent, Primò custodia sacrorum. Secundò pulsatio campanarum. Tertio custodia officii Ecclesie. Quarto cura ut in Ecclesia omnia decenter se habeant.

Num. 34. Quis est officus huius Ordinis? Resp. Primus est character, seu potestas tale ministerium exercendi. Secundus gratia, id est, qualitas divina, qua dignè possit alia ministeria exercere.

Ex C. n. 15. Qui ritus servantur in collatione Officiarii? Resp. & exponit. Primò claves accipiuntur ab auratione iam dicta de materia. Secundò Episcopus admonet Ordinandum quod sit eius officium, ut tanta admonitione excitatus diligenter agat munus suum. Tertio Episcopus dat claves, & dicit verba, quibus confert potestatem. Quarto ordinandus accipit, & tangit claves: debet autem tangere manu dextra, ut ostendat se accipere munus promptè, & forisiter exequendum. Quintò per Archidiaconum ducitur ad aperendas fores, & campanas pullandas, ut incipiat exequi officium suum.

De Ordine Lectorum.

Ex n. 16. A quo desumitur nomen Lectoris? Resp. ab officio, id est, à lectione.

Ex D. Th. 3. p. 9. q. 17. art. 2. sup. Quomodo Lectoratus est gradus maior Officiarii? Resp. Officiarius procurat reverentiam corporalem, & exteriorum sacrificio Missæ; Lectoratus verò spiritualem, quod maius est.

Quæ est materia? Resp. Liber, in quo sunt ea, quæ ad hanc functionem pertinent.

Num. 17. Ibidem. Quæ forma? Resp. Ista verba. ACCIPE, ET ESTO VERBUM DEI RELATOR, HABITURUS, SI FIDELITER, ET UTILITER IMPLEVERIS OFFICIUM, PARTEM CUM HIS QUI VERBUM DEI MINISTRABUNT AB INITIO.

Luce 4. Quando Christus instituit? Resp. Aliqui dicunt in vltima Cæna, alii verò cum accepit librum Isaie, & legit, & clausit, & dedit ministro.

Quod est officium? Resp. ex Catech. Primò libros novi,

& veteris Testamenti clara voce, & distincta recitate, præcipue quæ inter nocturnam psalmodiam legi solent. Secundò prima rudimenta christianæ religionis fidelibus tradere. Tertio ex Pontificali benedicere panem, & fructus novos, sed non est in usu. Quarto ex eodem, exemplo, & moribus adhibere.

Quomodo iste ordo ad sacrificium Missæ deservit? Resp. Quia lectione excitat ad devotionem.

De Exorcistatu.

A quo desumitur nomen Exorcista? Resp. Ab officio, id est, exorcismo, & adiuratione dæmonis.

Quare exorcista est gradus aliorum Lectorum? Resp. Primò Lector exercet munus suum præcipue in Catechumenos, id est, non instructos in fide: Exorcista verò in fideles. Secundò, ille tantum legit verbum Dei, iste autoritativè, & cum potestate invocat, quod maius est. Tertio ille tantum docet, iste potestatem exercet. Quarto quia exorcizando, & dæmones eieciendo, quasi confirmat doctrinam à Lectore recitatam, idè aliorum gradus est.

Quando Christus instituit? Resp. Quando eiecit dæmones, & Apostolis dedit hanc potestatem.

Quæ materia? Resp. Liber exorcismorum.

Quæ forma? Resp. hæc: ACCIPE, & commenda memoriam, & habe potestatem manus imponendi super energumenos, sive baptizatos, sive catechumenos.

Quod officium? Resp. ait Cat. Invocare nomen Domini in eos, qui ab immundis spiritibus obidentur, qui energumini appellantur. Secundò, ait Pontificali esse, dicere his qui non communicant, ut recedant; sed modò non est in usu. Tertio, idem ait, esse aquam in ministerio fundere, sed neque est in usu.

Quæ vita exorcista? Resp. ex Pontificali. Primò expellere ab anima, & corpore suo omnem immunditiam, sicut dæmones expellit ab aliis. Secundò imperare vitis ne inimicus aliquid sui iuris in moribus valeat vindicare, & ut melius impetret diabolo, cum eius multimodam nequitiam superavit.

De Acolytratu.

Quod nomen habet hic Ordo? Resp. Duo, dicitur Acolytus, & Ceroferarius, & videntur idem significare.

Num. 18. Quando Christus instituit hunc ordinem? Resp. Aliqui dicunt, vel in ultima cœna, vel quando dixit, *Ego sum lux mundi.*

Ibidem. Quæ est materia? Resp. Duplex, nempe Candelabrum cum cereo extincto, & virecolus vocatus.

Ex D. T. vii supra. Quare traditur duplex materia? Resp. Ad significandam duplicem potestatem: una est in corpus Christi mysticum, & significatur per candelabrum; alia in corpus Christi verum, & denotatur per virecolus.

Quare ita luntur virecoli vacui, & cereus extinctus? Resp. Ad significandum eius officium, esse accendere cereum, & implere virecolus.

Num. 18. Quid primò traditur, candelabrum, an virecoli? Resp. Candelabrum.

Ibidem. Quæ est forma? Respond. in traditione candelabri Episcopus ita dicit, *Accipe cereoferarium cum cereo, & scis te ad accendendam Ecclesiam luminaria mancipari in nomine Domini.* Cum verò tradit virecolus, dicit, *Accipe virecolus ad suggerendum vinum, & aquam in Eucharistiam sanguinis Christi, in nomine Domini.*

Ibidem. Quando imprimitur character? Resp. Potissimum in traditione virecolorum, quia tunc traditur potestas in ordine ad corpus Christi verum, quod majus est.

Quod est eius officium? Resp. Primò parare materiam necessariam ad Eucharistiam in vasis non sacris. Secundò Subdiaconos, & Diaconos in altaris ministerio assistere, eisque operam dare. Tertio deferre luminaria, & assistere cum Missæ sacrificium celebratur, præcipue verò cum Evangelium legitur, quod fit ut excitentur fideles ad reverentiam doctrinæ Christi.

Ibidem. Qui ritus servantur? Resp. ait Cat. Primò Episcopus diligenter admonet ordinandos officii sui. Secundò tradit candelabrum. Tertio virecolus, modo jam dicto.

Hic ordo est major jam dictis? Resp. est, quia datur potestas in materiam pro Eucharistia conficienda.

De Subdiaconatu.

Num. 19. Quid significat Subdiaconus? Resp. significat quod officium huius ordinis est in Sudiacono.

Ibidem. Quod est officium Subdiaconi? Resp. ait Cat. Primò Diacono ad Altare inservire: Secundò sacra lintea, vasa,

panem, & vinum ad sacrificij vsum necessaria parare. Tertio Episcopo, & sacerdoti aquam præbere, cum manus in Missæ sacrificium abluunt. Quarto Epistolam in Missa legere. Quintò tanquam testem ad sacrum assistere, prohibereque ne sacerdos sacra faciens à quopiam perturbari possit. Sextò ad eum etiam spectat in processionibus crucem deferre.

Quando Christus instituit? Resp. In ultima cœna, et aliqui dicunt, quando ibi præparavit materiam Eucharistiæ.

Quæ est materia? Resp. Altera liber Epistolarum, altera **Ibidem.** calix cum patena.

Quando imprimitur character? Resp. In traditione calicis.

Quæ est forma? Respond. verba prolata ab Episcopo, ut dicitur.

Subdiaconi quæ onera, vel obligationes subeunt? Resp. duo, onus dicendi officium, & votum castitatis.

De ritibus in collatione huius Ordinis.

Qui ritus servantur in collatione huius Ordinis? Resp. Multi, & maxime notandi.

Primò examinantur quoad scientiam, & requisita, cum magna diligentia.

Secundò datur illis titulus, vel patrimonij, vel beneficii, vel pauperatis, et religionis, quod sufficit ad illorum sustentationem: quod ideo fit ut habentes vade vivant, possint sine cura & sollicitudine circa victum, semper Deo vacare, cui in hoc Ordine mancipantur.

Tertio parantur eum alba, quæ significat puritatem vitæ: & cum cingulo, qui significat repressorem carnis: & cum amictu, qui significat fortitudinem ad divina officia exsequenda, cui mancipantur. Hanc amictum non ponunt super caput.

Quartò Episcopus admonet ordinandos, ut attentè cogitent onus, quod per hunc Ordinem appetunt, nempe quod se ponunt in statu in quo tenentur servare castitatem, & quod se reddunt inhabiles ad Matrimonium contrahendum. Secundò quod obligant se ad perpetuò Deo serviendum, & præcipue ad Canonicas horas recitandas. Tertio quod se exponant, ut in Ecclesiæ ministerio ser-

Ex Cat. num. 19. & ex Pont.

3. p. 9. 11. sup.

per sint mancipati. Et idè Episcopus dat tempus cogitandi, si cum talibus oneribus Ordinem suscipere volunt.

Quintò post hoc prosternunt se ordinandi maioribus ordinibus, & tanquam mortui decumbunt, vt ostendantur quod moriantur mundo, vt Deo resurgant, & vivant.

Sextò dum decumbunt, sunt preces à Clero, & Episcopo super illos, & dicuntur Litanie, vt eligantur isti ministri à Deo per Sanctorum intercessionem.

Septimò surgunt, & tunc Episcopus longa oratione admonet illos de officio ipsorum rectè peragendo.

Octavò Episcopus dat calicem cum patena, & Archidiaconus dat (vt intelligatur Subdiaconum Diaconi officio subservire) tres calices aqua, & vino plenos, vnà cum lebetes, & linteo, quo manus abstergantur: Et Episcopus dicit, *Videte cuiusmodi ministerium vobis traditur, ideo vos amoneo vt ita vos exhibeatis, vt Deo placere possitis.*

Non adduntur alia preces, & Episcopus petit illis dona Spiritus sancti.

Nonò Episcopus amictum imponit super caput, dicens significare castigationem vocis.

Decimò dat Manipulum, dicens significare fructum bonorum operum.

Vndecimò imponit Tunicellam, dicens significare tunicam iustitiæ.

Denim tradit librum Epistolatum, dicens: *Accipe librum Epistolatum, & habe potestatem legendi eas in Ecclesia sancta Dei, tam pro vivis, quam pro defunctis.*

De Ordine Diaconatus.

Num. 2. **Ex Ex. Pô.** **Q**uid significat hoc nomen, Diaconus? Resp. Idem quod minister: est enim minister sacerdotis.

Diaconus est dignior Subdiacono? Resp. Car. ait quod eius ministerium laicius patet, sanctisique semper habuit quàm sit Subdiaconi: Subdiaconus enim Diacono servit.

Quod est officium Diaconi? Resp. Multiplex: Primò in Episcopum: Secundò in Sacerdotem: Tertib in sacrificium Missæ: Quartò in bona Ecclesiastica: Quintò in populum, in Catechumenos, & ordinandos.

Qua ratione se habet hoc illius munus? Resp. Ex Catholico, vt infra.

Primò ad eum pertinet Episcopus perpetuò sequi, concionantem custodire, eique & sacerdoti facta facienti, vel alia Sacramenta administranti, præsto esse, & in Missæ sacrificio Evangelium legere.

Secundò olim fidelium animos sæpius excitabat, ut facta attenderent.

Tertio sanguinem ministrabat, ubi erat consuetudo communicandi sub vtraque specie.

Quartò Diacono Ecclesiasticorum bonorum dispensatio commissa erat, vt vnicuique ad videndum necessaria subministraret.

Quintò ad Diaconum pertinet, tanquam Episcopi oculum, pervestigare quinam in vrbe piè & religiosè, quique secus vitam traducant, qui ad sacrificium, & concionem statim temporibus convenient, qui rursus non convenient, & de his certiores facere Episcopum, ut situat quid sit faciendum.

Sextò Catechumenorum nomina recitare debet, & eos qui Ordinis sacramento initiandi sunt, ante Episcopum statueret.

Septimò licet ei, si absit Episcopus, & sacerdos, Evangelium explanare; non tamen è superiori loco, ut intelligatur hoc eius proprium munus non esse.

Hæc omnia, ait Carechimus, ad Diaconi officium pertinent, præcipuè autem quæ primo, & vltimo loco notata sunt, ad illum pertinere dicuntur.

Quænam est materia hujus Ordinis? Resp. Liber Evangeliorum.

Quæ forma? Resp. ista verba, *Accipe potestatem legendi Evangelium in Ecclesia Dei, tam pro vivis, quam pro defunctis, in nomine Domini.*

Quæ sunt onera Diaconi? Resp. Eadem, quæ subdiaconi, semper servandi castitatem, & recitandi officium.

De ritibus in collatione hujus Ordinis.

Quæ ritus servantur in collatione hujus Ordinis? Resp. **Num. 11.** Sequentes.

Primò sacra literæ docent in Diacono requiri præcipuas *Ex post.* virtutes, vt scribit D. Paulus ad Timotheum.

Secundò Diaconus se induit, proferat, &c. vt de Sub. **Num. 11.**

diacono dictam est.

Tertiò Episcopus pluribus, & sanctioribus precibus ad Diaconi quam ad subdiaconi ordinationem vitur, & peculiariter ad illum faciunt monitiones.

Ex Pont.

Quartò vestes illi particulares dantur, Stola, & Dalmatica.

Num. 21.

Quintò Episcopus super eum manus imponit, quod factum est ab Apostolis, cum primos Diaconos instituerunt.

De Sacerdotio.

Quid tractandum est de sacerdotio? Resp. Primò de nomine, Secundò de duplici sacerdotio, interno, & externo, Tertiò de necessitate sacerdotii externi, Quartò de officio seu functionibus ipsius, Quintò de consecratione ejusdem, Sextò de dignitate sacerdotis, Septimò de gradibus quos habet ordo sacerdotalis: & ista omnia à Catechismo petraçantur.

Num. 22.

Quæ sunt nomina sacerdotis? Resp. primò dicitur Presbyter, quod Græcè est senior, non tantum ratione ætatis, sed ob morum gravitatem, prudentiam, & doctrinam. Secundò dicitur sacerdos, ob triplicem causam, nempe quia Deo sacras est; & quia sacra dat, id est sacramenta administrat; & quia tractat res factas, & divinas.

Num. 23.

Q. 24.

Quotplex est sacerdotium? Resp. duplex, vnum internum, quod potest dici privatum, & tale sacerdotium, ait Catech. habent omnes fideles, qui baptizati sunt, principè iusti, qui viva membra sunt Christi summi sacerdotis: fideles enim & iusti dicuntur sacerdotes, quia in altari mentis suæ spirituales Deo hostias immolant, quales hostiæ sunt omnes bonæ, & honestæ actiones, quæ ad Dei gloriam referuntur, & de hoc sacerdotio sæpius Scripturæ loquuntur, ut est apud Catechif., & alios.

Num. 24.

Res. 23. c. 1.

Aliud est externum, & publicum; & hoc solum est sacramentum; internum enim Sacramentum non est.

Estne necessarium dari sacerdotium externum? Resp. Concilium Trident. ait esse, quia cum in lege nova datur sacrificium externum & visibile, necesse etiam est dari tale sacerdotium.

Num. 25.

Quæ sunt functiones, & quod officium sacerdotis? Respond. Primò conficere, offerre, & administrare factam

Eucharistiam. Secundò esse mediatorum & internuncium inter Deum, & homines. Tertiò docere populum legem Dei. Quartò ministrare illi sacramenta.

Quomodo fit Consecratio sacerdotis? Resp. Tali modo. Num. 30.

Primò per examen requiritur scientia, & probitas morum, iuxta dignitatem gradus.

Secundò ordinandus vestitus alba, amictu, & cingulo, se prosternit, &c. ut de Subdiacono dictum est.

Tertiò Episcopus, cum sacerdotem vult consecrare, Ex Pont. ipse cum omnibus sacerdotibus qui adsunt, manus imponit.

Quartò stolam humeris aptans, eam ante pectus in crucis formam componit, ad significandum indui virtute ex alto, quo possit crucem Christi Domini, & iugum suave divinæ legis portare, eamque non verbis solum, sed vitæ sanctissimæ, & honestissimæ actæ exemplis tradere.

Quintò manus facto oleo ungit.

Sextò tradit materiam Ordinis, id est Calicem cum vino, & Patenam cum Hostia.

Septimò eodem tempore profert verba formæ, quæ sunt: *Accipe potestatem offerendi sacrificium Deo. Missæque celebrandi, tam pro vivis, quam pro defunctis.* Quibus verbis ait Car. Interpretes ac mediator Dei, & hominum instituitur, quæ præcipua Sacerdotis functio est existimanda.

Octavò iterum manibus eius capiti impositis, Episcopus *Idem.* ait, *Accipe Spiritum sanctum: Quorum remisit peccata remittuntur eis, & quorum retinueris retenta sunt.*

Quibus verbis ocellentem illam, quam Dominus Discipulis suis dedit peccata retinendi, ac remittendi potestatem attribuit.

De dignitate, potestate, & gradibus sacerdotum.

Quæ potestas datur sacerdoti eius consecratione? Resp. Datur plena, & perfecta potestas, ait Car. in ordine ad sacram Eucharistiam, ita ut simplex sacerdos habeat omnem potestatem conficiendi corpus Christi, & illud Deo patri offerendi. Datur etiam illi gratia, qua dignè possit talem sibi traditionem exercere potestatem.

Quanta est dignitas sacerdotis? Resp. ait Catechismus, Num. 36.

maxima est illius nobilitas & excellentia, ita ut non solum Angeli, sed etiam Dei appellentur, quia Dei immortalis vim, & nomen apud seiplos tenent. Potissimum autem sacerdotes novae legis ceteris omnibus honore antecellunt, quia functio & potestas illorum talis ac tanta est, ut humanam quoque rationem, atque intelligentiam superent, nedum ei aliquid par, & simile in terris inveniri queat.

Num. 61. Quot sunt gradus in Ordine sacerdotali? Resp. Cat. ait: Quia tamen unus est ordo sacerdotalis, varios tamen dignitatis, & potestatis gradus habet.

Ibidem. Primus est eorum, qui sacerdotes simpliciter vocantur, quorum functiones iam declaratae sunt.

Ibidem. Secundus est Episcoporum, qui singulis Episcopatibus praepositi sunt, ut non solum ceteros Ecclesiae ministros, sed fidelem populum regant, & eorum salutem summa cum vigilantia, & cura prospiciant. De his Episcopis ait C. T. ens esse presbyteris superiores, & habere potestatem faciendi, quae illi facere non possunt, nempe conferendi sacramentum Confirmationis, & Ordinis. D. etiam Th. ait, ad illos tantum pertinere, Virgines benedicere, basilicas dedicare, Clericos deponere, Synodos celebrare, Christina consecrare, Vestes benedicere sacerdotiales, Vasa consecrare, idem sunt presbyteris superiores.

Ibidem. Tertius gradus est Archiepiscoporum, qui pleribus Episcopis praesunt, qui Metropolitanis etiam vocantur, quod illarum urbium Antistites sunt, quae tanquam matres habeantur illius Provinciae: quare superiorem quam Episcopi, locum, & ampliorem potestatem habent, tamen ab Episcopis ordinatione nil differunt.

Num. 27. Quartus gradus est Patriarcharum, sic dicti quia sunt primi supremique Patres, qui olim in tota Ecclesia praeter summum Romanum Pontificem, quatuor tantum erant, non tamen dignitate pares: Primum locum obtinebat Constantinopolitanus: Secundum Alexandrinus: Tertium Antiochenus: Quartum Hierosolymitanus.

Num. 28. Praeter hos omnes (ait Catechismus) Catholica Ecclesia Romanum Pontificem Maximum, quem in Ephesina Synodo Cyrillus Alexandrinus Archiepiscopus totius Orbis terrarum Patrem, & Patriarcham appellat, semper venerata est; & reddens rationem ait: Cum enim in Petri Apolo

Apostolorum principis cathedra sedeat, in qua usque ad finem sedisse constat, summum in eo dignitatis gradum, & iurisdictionis amplitudinem, non quidem vllis Synodicis aut aliis humanis constitutionibus, sed divinitus datam agnoscit, & concludendo ait: Quamobrem sibi etiam Episcoporum, ceterorumque Antistitem, quocumque illi munere, & potestate praediti sint, prae, ac moderator universalis Ecclesiae, ut Petri successor, Christique Domini verus & legitimus Vicarius in terris praesidet. Et idem summus, & maximus omnium sacerdotum hic gradus est.

De usu, & susceptione Sacramenti Ordinis.

Cap. III.

Expedite tractari de usu Sacramenti Ordinis? Resp. Conc. Trid. praecipit, ut fiat. *Sess. 24. c. 7. C. R. de sac. ord. gen.*
Quid circa hunc usum, vel susceptionem debemus considerare? Resp. quatuor causas, materiam, formam, efficientem, & finem hujus susceptionis.

Quenam sunt istae causae? Resp. materia sunt suscipientes; forma praeparatio, & modus suscipiendi; efficiens est electio, vel promotio, quae fit a superiori; finis est recta intentio percipientis.

De suscipiendis Sacramento Ordinis. Num. 2.

Aliquae debent excludi a susceptione hujus Sacramenti? Resp. debent.

Quam sunt? Resp. Isti qui sequuntur, quibus Ordines conferri non debent, sed si conferuntur, potestatem, & characterem accipiunt.

Primo pueris, furiosis, & amentibus, quod usu rationis careant, hoc Sacramentum dandum non est.

Secundo non debet dari illis, qui non habent legitimam aetatem a Conc. Trid. definitam.

Tertio, servi non sunt promovendi, quia dedecet supra populum constituere, & divino cultui dedicare, qui servus aliorum est.

Quarto viri sanguinum, & homicidae, quia irregulares sunt, nec debent admitti.

Quinto spurii, & qui ex legitimis nuptiis non sunt procreati, repelluntur, & qui ex legitimis nuptiis esse possunt.

Sexto qui insigni corporis vitio deformes, aut mancae sunt, excluduntur, quia illa foeditas tum dedecet, tum la-

cratarum functionum administrationem impediēt.

Qualis promotio ad Ordines requiratur. Num. 3.

Num. 3. **Q**uam recte promoventur ad Ordines? Resp. Illi tantum, qui à Deo vocati sunt.

Ibidem. Quare hoc? Resp. quia Deus ita dicit, *nemo sibi assumat honorem, sed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron.*

Ibidem. Quomodo potest sciri, quod aliquis à Deo vocatus sit? Resp. ait Catech. scitur quia ille dicitur vocatus à Deo, qui à legitimis Ecclesie ministris vocatus est: Secundò quia ad ordinem recto sine, & intentione accedit.

De triplici sine malo in promovento. Num. 4.

Num. 4. **Q**uis finis in promovento potest esse malus? Resp.

Ibidem. Catech. ait, triplicem finem esse malum. Primus est cum quis accedit ad ordinem eo consilio, ut quæ ad victum, vestitumque necessaria sunt, parat; ita ut præter quæstum nihil aliud in sacerdotio quæri videatur.

Ibidem. Nonne licet, ut qui servit altari, de altari pariter vivat? Resp. ait Catech. licet, sed quæstus, & lucri causa ad altare accedere, maximum sacrilegium est.

Ibidem. Quis est secundus malus finis? Resp. Honorum cupiditas, & ambitio, *id est*, cum per sacerdotium quæritur honor.

Ibidem. Quis tertius malus finis? Resp. ait esse, si quis ve divitiis à Deo, initiari ad ordines velit, & signum asserere esse, si quis nihil de ordine cogitet, nisi opulentiam ei aliquid beneficium offeratur.

Ibidem. Isti errores suntne diligenter explicandi, & redarguendi? Resp. Sunt, quia ut ait Catech. hoc tempore gravibus in hæc re fideles peccare solent.

Num. 33. Si quis cum tali sine accedat ad Ordines, recipiuntne potestatem? Resp. recipiunt, sed illam tanquam fur & latro surripuisse dicendus est.

N. 3. & 4. Quid debet dici de ministris sic ordinatis, & à prava intentione non recedentibus? Resp. Catech. ait: Hoc genere hominum nihil infelicius, ac miserius: nihil Ecclesie Dei calamitosius esse potest.

Num. 4. Quare sunt miser, & infelices? Resp. ait Catechismus, quia ipsi nihil amplius ex sacerdotio consequuntur, quam Judas ex apostolatus munere, quod illi sempiternam exitiam attulit.

Quomodo nihil est Ecclesie Dei calamitosius? Resp. ait Catech. quia horum turpium & improbitas sacerdotis ordini magnas tenebras offundit, ita ut iam nihil ferè à fidei populo haberi possit contemptus, & abiectus: ex quo postea infinita mala sequantur.

De recto sine, qui debet haberi à promovento.

Num. 5.

Ibidem. **Q**uis est rectus finis, quem debet habere promoventus? Resp. ait Catechismus: Illi per ostium Ecclesiam introire meriti dicuntur, qui à Deo legitime vocati Ecclesiastica munera sequi vnius rei causa suscipiunt, ut Deo honori inserviant, & subdit hoc etiam intelligi communi quadam, sed speciali ratione, nempe ut alicui certo Ecclesie ministerio additi, in sanctitate, & iustitia illi serviant.

De requisitis in promovento, seu de preparatione.

Num. 6.

N. 3. & 4. **Q**uam præparatio requiritur in promovento, ad hoc ut recte Ordinem suscipiat? Respond. Primò debet esse vocatus à Deo, *id est*, electus à legitimo Ecclesie ministro, hoc in Domino expedire iudicante.

Secundò debet carere vitiis, & impedimentis, quæ ordinum susceptionem impediunt.

Tertiò debet habere ætatem, & alia requisita à Conciliis, & sacris canonibus.

Num. 31. Quarta debet habere intentionem rectam, ut dignum est. Catech. hoc esse præcipuum iudicat.

Ibidem. Quintò debet ordinandus diligenter studere, ut ante susceptionem sacri ordinis, iuxta consuetudinem Ecclesie diligenter conscientiam suam purget.

Num. 32. Sextò integritas vitæ, & morum ordinandi debet magnopere commendari.

Septimò debet habere requisitam scientiam,

De scientia qua requiritur in ordinandis.

Num. 7.

Ibidem. **Q**uam scientia requiritur in ordinandis? Resp. requiritur ex Conc. Trid. ea que dicetur.

Initiandi ad primam tonsuram debent esse edocti rudimenta fidei, *id est*, doctrinam Christianam scire legere, & scribere. Ita statuit Conc. Trid.

Ses. 24. c. 1. Promovendi ad minores Ordines saltem Latinam linguam, ait Conc. intelligere debent.

ibid. c. 13. Reccepturi ordinem Subdiaconatus, vel Diaconatus, ait Conc. debent esse instructi literis, & iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent.

Num. 32. Quoad scientiam in sacerdote requisitam, Catech. ait: In sacerdote non solum ea cognitio requirenda est, quæ ad sacramentorum usum, & tractationem pertinet, sed etiam sacrarum literarum scientia ita instructum esse oportet, ut populo christianæ fidei mysteria, & divinæ legis præcepta tradere, ad virtutem, & pietatem excitare, à vitiis revocare fideles possit. Et post pauca ait: Quamvis æquè ab omnibus sacerdotibus summa reconditarum rerum scientia non exigatur, sed quæ ad suscepti officii, & ministerij functionem viciniquè satis esse possit.

Cur ordinationes habeantur tempore jejuni.

Num. 8.

Num. 30. Quare tantummodò in quatuor Temporibus ordinationes ex vetustissimo Ecclesiæ more haberi solent? Resp. ait Catech. factum esse ut populus fidelis ieiunio, necnon piis, & sanctis præcationibus à Deo impetret ministros, qui ad tanti ministerij potestatem rectè, & cum Ecclesiæ utilitate gerendam aptiores esse videantur.

De sufficientia eorum qua dicta sunt.

Num. 9.

Possente alia tractari de sacramento Ordinis, præter ea quæ dicta sunt? Resp. possent: sed ista esse priora capita, & sufficere ad hoc, ut Pastores habeant argumenta docendi populum fidelem, & in Christiana pietate erudiendi, quatenus pertinet ad hoc sacramentum.

DOCTRINA SACRI CONCILII Trid. & Catech. Rom.

De Sacramento Matrimonii.

De necessitate, & utilitate huius Doctrinæ.

ARCTI debent hortari fideles ad Matrimonia contrahenda? Resp. Ait Catech. debent optare, ut fideles perfectam vitam sequerentur, quæ est in cœlibatu; sed quia non omnes hanc perfectionem obtinere possunt, debent tradere doctrinam de sacramento Matrimonii.

Hæc doctrina est utilis, & necessaria? Resp. est. *ibidem.*
Quibus? Respond. Primò, Parochis, & Confessoribus, *ibidem.* qui debent vel ministrare hoc sacramentum, vel iudicare de his, quæ difficillima contingunt circa ipsum. Secundò fidelibus, qui ad hoc sacramentum accedere debent, præcipuè cum vilius illis sit quotidianus, & frequens.

Hæc doctrina quam utilitatem potest afferre fidelibus? Resp. ait Catech. magna, & multa commoda ad Christianam societatem pervenient, si fideles matrimonii sanctitatem cognitam haberent, & inviolatam servarent: contra verò ea ignorata, vel neglecta, plurimas, maximasque calamitates, & detrimenta in Ecclesiam importari.

Quando debet tradi? Resp. ait Conc. quando hoc sacramentum debet administrari. *Ses. 24. c. 7.*

Divisio Tractationis.

IN quot capita potest dividi ista tractatio? Resp. Catech. dividit in capita sequentia.

Primum, de natura matrimonii.

Q 1